[Problematičnost pojmenování „lidská práva“]

„Lidská práva“ je pojmenování o dvou slovech. Je to pojmenování nepřesné, protože např. připouští, že jsou ještě také práva ne-lidská (event. „nelidská“ – ale bylo by vůbec možno mluvit o nějakých „právech“, kdyby byla nelidská?). „Lidskost“ není míněna jako kvalita příslušných práv, nýbrž míněno jest, že tato práva se týkají lidí, případně že jsou vyhražena lidem. Když bychom chtěli dále postupovat naznačeným způsobem, stane se nezbytností pojmově vymezit jak ona „práva“, tak to, že se vztahují k lidem, a ovšem také: jakým způsobem se vztahují lidem. Takže kromě dvou slov, které se k něčemu vztahují a něco označují, případně to vypovídají, tu máme ještě pojem „lidských práv“. Předpokládáme, že slova „lidská práva“ v běžném jazyce míří (nebo mají mířit) stejným směrem jako pojem „lidských práv“, který jen upřesňuje a blíže vymezuje to, co v běžném jazyce už bylo nějak míněno (byť nepřesně, možná nedomyšleně a také třeba ještě s nějakými vnitřními nevyjasněnostmi a rozpornostmi). Zároveň ovšem ono pojmové upřesnění představuje počátek myšlenkové práce na širším, ale systematicky stavěném pojetí, v němž pojem „lidských práv“ má určité své místo a které zase naopak jistým způsobem nejen upřesňuje na vyšší úrovni, ale také třeba domýšlí způsobem, který se jinak sám nijak samozřejmě nepodává a neukazuje. A nyní: jak původní dvouslovný poukaz, tak pojmové upřesnění toho, co už nějak předběžně mínil, míří k něčemu, co nelze ztotožnit ani se slovy a jejich významy, ani s pojmy a jejich logickými vazbami s jinými pojmy v nějaké větší koncepci atd., nýbrž co má jakousi svébytnost a co může být nějak charakterizováno, popisováno, interpretováno atd., aniž by se to však stalo nějakou složkou či součástí takové charakterizace, takového popisování nebo takového interpretování jakožto naší aktivity, našeho výkonu vědomí či myšlení.

(Písek, 030321–1.)